

Tomasz Szyszlak

"Nowoczesne Indie. Wyzwania rozwoju", S. Tokarski, S. Bhutani,
Warszawa 2007 : [recenzja]

Wschodnioznawstwo 3, 287-288

2009

Artykuł został zdigitalizowany i opracowany do udostępnienia w internecie przez Muzeum Historii Polski w ramach prac podejmowanych na rzecz zapewnienia otwartego, powszechnego i trwałego dostępu do polskiego dorobku naukowego i kulturalnego. Artykuł jest umieszczony w kolekcji cyfrowej bazhum.muzhp.pl, gromadzącej zawartość polskich czasopism humanistycznych i społecznych.

Tekst jest udostępniony do wykorzystania w ramach dozwolonego użytku.

**S. Tokarski, S. Bhutani, *Nowoczesne Indie. Wyzwania rozwoju*,
Wydawnictwo Naukowe ASKON, Warszawa 2007, ss. 238
(Tomasz Szyszlak)**

W labiryntach korytarzy ostatniego piętra Pałacu Staszica w Warszawie swoją siedzibę w 1962 r. znalazła Pracownia Zagadnień Społecznych i Kulturowych Afryki Współczesnej Polskiej Akademii Nauk. Kilkanaście lat później, w 1976 r., w związku z poszerzeniem spektrum badawczego Pracownię przemianowano na Zakład Krajów Pozaeuropejskich, pod którą to nazwą funkcjonuje do dzisiaj. Zamyśłem twórców tejże instytucji naukowej było skupienie pod jednym dachem studiów interdyscyplinarnych nad rozwojem krajów Azji, Afryki i Ameryki Łacińskiej. Początkowo zajmowano się problematyką kultury i piśmiennictwa, po czym podjęto zagadnienia społeczno-gospodarcze, polityczne, badanie struktur społecznych, badania nad przeobrażeniami religii, a także komunikacji i relacji międzykulturowych. O najwyższym poziomie naukowym placówki świadczy choćby sklasyfikowanie Zakładu na 13 pozycji rankingu Rady Nauki przy ministrze Nauki i Szkolnictwa Wyższego za rok 2006 w kategorii nauk humanistycznych.

Od początku swojego istnienia Zakład Krajów Pozaeuropejskich PAN propaguje wyniki swoich badań w postaci wydawnictw naukowych. W latach 80. rozpoczął redagowanie dwóch roczników ukazujących się w językach kongresowych: *Hemispheres. Studies on Cultures and Societies* (od 1984 r.) oraz *Acta Asiatica Varsoviensia* (od 1988 r.). Efektem studiów pracowników jednostki są również dwie serie wydawnicze *Materiały i Studia Zakładu Krajów Pozaeuropejskich PAN*, a także *Prace Monograficzne Zakładu Krajów Pozaeuropejskich PAN*. W pierwszej ukazały się do tej pory materiały z sesji naukowej *Państwo, gospodarka, zmiana w Afryce*, pod redakcją Elżbiety Rekdajtis (Warszawa 1995), *Metamorfozy recepcji. Kraje pozaeuropejskie w polskich środkach przekazu*, pod redakcją Stanisława Tokarskiego (Warszawa 1996) oraz pod redakcją tegoż *Filozofie dialogu w konfrontacjach kultur* (Warszawa 1996).

Znacznie zasobniejszy jest drugi cykl obejmujący monografie. Wśród nich na uwagę zasługuje praca prof. Anny Mrozek-Dumanowskiej dotycząca zagadnień islamu: *Współczesny ruch odnowy islamu. W poszukiwaniu własnej tożsamości kulturowej* (Warszawa 2000 i 2004), a także prof. Jerzego Zdanowskiego, obecnego dyrektora Zakładu Krajów Pozaeuropejskich PAN, *Arabia Wschodnia od czasów najdawniejszych do XII w.* (Warszawa 2002). Problematyki chińskiej dotyczy wydana w języku niemieckim przez prof. Karin Tomalę książka *Zhongguo „Reich der Mitte”. China auf dem Steinigen Weg in die Welt* (Warszawa 2000). Generalnie o zachodniej percepcji Afryki i Azji, jak również Ameryki Łacińskiej traktują publikacje zwarte prof. Tokarskiego *Szkola Chicago. Spór o dialog międzykultu-*

rowy (Warszawa 2001) i dr. Piotra Kownackiego *Trzeci Świat a polityczny aspekt globalizacji gospodarczej* (Warszawa 2006).

Jesienią 2007 r. rynek księgarski wzbogacił się o wydaną w ramach *Prac Monograficznych Zakładu Krajów Pozaeuropejskich PAN* pozycję autorstwa wspomnianego prof. Tokarskiego oraz dr. Surendera Bhutaniego. *Nowoczesne Indie. Wyzwania rozwoju*, bo o niej mowa, to pierwsza w Polsce syntetyczna publikacja dotycząca współczesnej kondycji państwa zlokalizowanego na ogromnej przestrzeni pomiędzy ośmiotysięcznikami Himalajów a wodami Oceanu Indyjskiego, pomiędzy deltami Indusu i Brahmaputry.

Doskonale pamiętam wywiad telewizyjny z amerykańskiej kampanii prezydenckiej z 2000 r., kiedy poprzednik Baracka Husseina Obamy w Białym Domu, George Walker Bush wykazał się ignorancją w sprawach międzynarodowych. Zapytany przez dziennikarza o Indie, nie wiedział, kto jest prezydentem tego kraju, premierem, ani za bardzo nie orientował się w kwestii proliferacji w Azji Południowej. Podobnie jak to miało miejsce w przypadku kandydata republikanów na najwyższy urząd w Stanach Zjednoczonych, również opinie społeczne na temat prawie że antypodów zachodniej percepcji kształtują nade wszystko media masowe. Pierwsze strony swojej monografii Tokarski i Bhutani poświęcają na analizę doniesień prasowych na temat Indii. Przebija z nich stereotypizacja.

Książka autorstwa Stanisława Tokarskiego i Surendera Bhutaniego to doskonałe kompendium wiedzy o Indiach, które doskonale spełniło swoją rolę jako jeden z podstawowych podręczników z prowadzonych przeze mnie zajęć z przemian politycznych i społecznych na kontynencie azjatyckim w XX w. Z pełnym przekonaniem, poza swoimi studentami, mogę polecić ją każdemu, kto dostrzeżga selektywność, a w zasadzie permanentny niedobór informacji o tym jednym z największych, najludniejszych, najbardziej zróżnicowanych pod względem geograficznym i kulturowym państw świata.